

OSNOVNE ODREDBE

Moralni kodeks planinara Vojvodine sadrži već ustaljene dobre običaje i navike na kojima počiva vojvodjansko planinarstvo i koji očrtavaju specifičan lik vojvodjanskog planinara.

Svaki član planinarsko - smučarske organizacije Vojvodine se obavezuje da će se pridržavati ovog Kodeksa i da će u slučaju teže kršenja njegovih načela odgovarati pred odgovarajućim organima svoje planinarsko - smučarske organizacije. Savesno ispunjavanje Kodeksa daje pravo da se član planinarsko - smučarske organizacije Vojvodine proglasi za planinara.

Postavke Kodeksa obavezuju planinara u celosti u njegovoj aktivnosti i ponašanju u planini i van nje, bez obzira da li je ta aktivnost u neposrednoj ili posrednoj vezi s planinarstvom. Posebno je naglasena dužnost člana planinarskih društava da moraju uvek biti primer drugima, naročito omladini.

Od njihovog ponašanja i aktivnosti zavisi, pre svega, hoće li se sačuvati i siniti ugled vojvodjanskog planinarstva.

CUVANJE PRIRODE I OKOLINE

Prirodna bogatstva i lepote zemlje su osnova iz koje planinarstvo crpi moć i misiju. Čuvanje i negovanje prirode je u najširem društvenom interesu. Planinarstvo od nje zavisi i zato još više obavezuje da je dosledno poštuje, čuva i bude u tome drugima za uzor.

Sve veće interesovanje za odlazak u planine i razvoj saobraćaja kao i drugi oblici civilizacije, sve više ugrožavaju praiskonski izgled planinskog sveta. Zato je briga za čuvanje okoline i prirode glavni zadatak planinarskog vaspitanja.

Pored opšte životne sredine živih bića, posebna dužnost planinara je da brinu o zaštiti prirodnih predela koji su neposredno ili posredno vezani za planinarstvo.

Posebno je važna zaštita planinarskih predela, nacionalnih parkova, planinskog bilja i životinja, pre svega zaštićenog cveća i životinja, planinskih voda, vazduha i okoline.

Na planinarskim stazama, a posebno na vrhovima, odmaralima i vidikovcima ne bacati otpatke i ostatke jela, ambalaze i slično, već ih poneti u rancu ili posebno ponetoj kesi i odneti do prvog džubrista. Ne stvarati buku vikom ili aparatima, ne bacati kamenje koje može ugroziti ljude i divljac, ne paliti vatru u sumi ili njenoj blizini da se ne izazove požar, ne kidati cveće bez obzira da li je pod zaštitom ili ne. Ne stvarati štetu na planinarskim objektima, stazama i u sumi.

**STALNO MISLITI O TOME DA I ONI KOJI DOLAZE ZA NAMA
IMAJU PRAVO NA LEPE I ČISTE PREDELE !**

HUMANIZAM

Bogatstvo i lepote naše domovine u celosti sačuvali smo znojem i žuljevima radnog čoveka generacijama. Zato je njegovo neotuđivo pravo da u njima sada uživa i raspolaze. Planinarstvo u najširem smislu te reči je najpristupačnije i najprilagodljivije. Zato je postalo pokret velikog broja ljudi, broj planinarskih društava raste, a planinara i posetioca

u planinama iz godine u godinu je sve više. Boravak u planini je najprirodniji i duševno je i telesno okrepljenje, najkorisnije provedeno slobodno vreme u prijateljskom i drugarskom krugu za čoveka od decjih pa do poznih godina.

Vojvodjansko planinarstvo je ovo imalo stalno pred očima, na toj osnovi se razvilo i u tome videlo svoj osnovni smer i namenu. Zato se planinarska društva moraju, baš kao i svi planinari truditi da privuku u svoje redove što više građana, a naročito omladine i dece.

Leptu planina moramo obogatiti prisnim ljudskim odnosima. Oni moraju vladati među planinarima i u planinama.

Takav duh se stvara pravim drugarstvom i solidarnošću u najtežim situacijama, nesebičnom pomoći, obzirnošću, samopregorom, disciplinom, poštovanjem, skromnošću. Ukratko: među planinarima mora vladati demokratija, uzajamnost i humanizam.

DRUGARSTVO PLANINARA

Drugarstvo i bliskost su za planinarstvo od životnog značaja. Nema planinara, čak ni takozvanog "soliste", koji bi lako pogazio drugarstvo. Poznato je životno pravilo o prijatnosti zajedničkog uzivanja u planini na svakom koraku. Zahtevi i potrebe pravog drugarstva su u planini često siri i odgovorniji.

1. Drugarska pomoć

Vazna je iskrena, nesebična drugarska pomoć:

Saveti i upozorenja iskusnih neiskusnim i neopreznim planinarima o pravilnom kretanju, odmoru, ishrani, odelu, opremi, orijentaciji, o vladanju u nesreći itd.

Neposredna pomoć umornima, iscrpljenima, ugroženima, ranjenima, uopšte brza pomoć u nesrećama.

To nije dužnost samo članova Gorskog službe spasavanja, već moralna obaveza svakog planinara. Neka svako, koliko ima snage, znanja i sredstava kojima raspolaze, pomogne čoveku u nevolji. Pomoć neka bude srdačna, nesebična, humana, ohrabrujuća, prava drugarska dužnost, koja nikad ne zahteva novčanu nadoknadu. Čovek u nevolji ne sme imati osećaj da mu pomazemo bezvoljno, silom, iz dužnosti ili za nagradu.

2. Obezbeđivanje pomoći

Dužnost svakog planinara je da oprezno hoda po planinama, da bude odgovarajuće opremljen i, naročito u zimskim uslovima, fizički pripremljen za poduhvat. Ovo mu nalaze odgovornost prema samom sebi i drugarska obaveza prema ostalima. Na taj način ređe će mu biti potrebna pomoć.

**ODLAZAK U PLANINE BEZ ODGOVARAJUĆE FIZIČKE KONDICIJE JE IZRAZ
NEODGOVORNOG ODNOSA PREMA CELOJ GRUPI KOJU NEDOVOLJNO
PRIPREMLJENI PLANINAR ZADRŽAVA I SPREČAVA DA NA VREME IZVRŠI
SVOJ ZADATAK UZ NEPOTREBNO ANGAŽOVANJE DRUGIH DA MU POMAZU**

!!!

Planinar u nezgodi neka pre svega sam sebi pomaze. Pomoc neka trazi samo onda kada sebi zaista ne moze pomoci. U okviru svojih mogucnosti, povredjeni neka ucestvuje u olaksavanju napora onima koji pruzaju pomoc. Mirno i bez panike mora se podneti svaki neugodan polozej. Nedostojno je planinara da postavlja preterane zahteve, da se ne savladjuje, a narocito da ponasanjem negativno utice na druge unesrecene.

3. Nagrada za pomoc

Najlepsa nagrada onome sto pomaze je saznanje da je ispunio svoju ljudsku duznost. S takvim saznanjem nije mu potrebno zahvaljivanje. Nije u redu ako se sam hvali ili precenjuje svoje zasluge. Narocito ne sme ocekivati da stekne priznanje na racun drugih pomagaca.

Gruba je povreda pravila planinarske etike zahtevati za ukazanu pomoc novac ili nagradu od unesrecenog.

Planinar kome je bila potrebna pomoc duzan je da se na lep nacin i iskreno zahvali spasiocu.

4. Pozdrav

Lep je planinarski obicaj medjusobno se pozdraviti. To je ocit znak planinarskog drugarstva i postovanja obicaja. Pozdrav neka bude kulturni, uljudan, po mogucstvu srdacan.

Nije lepo cekati na pozdrav. Mladji pozdravljaju starije, muskarci zene. Lepo je da oni koji krecu ka vrhu pozdravljaju one koji se vracaju. Time im odaju priznanje za savladani planinarski uspon.

Neuljudno je i nedrugarski primiti pozdrav sa visine i nemarno odgovoriti.

ODNOSI MEDJU PLANINARIMA

Medju planinarima mora postojati nacelo ravnopravnosti. Nespojivo je s planinarstvom nekakvo socijalno, nacionalno, rasno ili drugo izdvajanje. U planini je posebno znacajna jednakost i internacionalna solidarnost. Stranci koji nam dolaze u goste kao prijatelji nase domovine, naseg naroda i planina, moraju osetiti nasu gostoprимljivost.

Ravnopravnost nije mehanicko izjednacavanje. Posebno u planini mora doci do izrazaja nacelo solidarnosti, medjusobno razumevanje, obzir prema prirodnim, socijalnim, zdravstvenim, starosnim, polnim i drugim individualnim razlikama koje traze uzajamno postovanje i posebno ponasanje. Nacelo humanizma i drugarstva ima ovde i poseban naglasak.

U planinarstvu postoji i jedno osnovno pravilo: apsolutnu prednost imaju povredjeni, deca i zene.

Ustanovljena je i planinarska praksa da iskusniji i otporniji ustupaju prednost manje iskusnim i slabijim, a mladji starijima. Prekaljeni stariji planinari prenose iskustvo mladima, a ovi ih postuju. Pri tome je vazno sacuvati drugarski odnos i razumevanje. Potrebe i zelje i jednih i drugih moramo uskladiti s novim mogucnostima koje planinarstvu pruza drustveni razvoj. Stara iskustva treba prilagoditi novim odnosima i takvom sintezom dalje razvijati i modernizovati planinarstvo.

U planinarskoj praksi su se ustalila precizna pravila o vladanju u određenim svakodnevnim situacijama. Na primer:
u mimoilazenju na uskim planinarskim stazama spretniji, jaci i mladji se sklanjaju starijem,
pri savladjivanju nebezbednih mesta, snega, vode i slicnog prepustamo slabijima bolji položaj,
u zajednickim akcijama jaci neka preuzmu teze zadatke,
za vreme odmora ili pauze u prirodi i domovima prepustamo ili ustupamo mesto slabijima,
na nocenjima, bilo da je to planinarski dom ili neko drugo mesto, ako je sve prepuno, prepustimo slabijima i iscrpljenima postelju ilil bolje mesto.
Za kretanje u grupama vase sledeca pravila:
najjaci se moraju ravnati prema najslabijem,
ko prvi krene, ne sme pozurivati ostale na sledecem odmoristu, jer svi planinari treba da predahnu,
kretanje strminom ne pocinji divljanjem, naglo i prikazivanjem svoje mozda bolje sposobnosti, vec postepeno, tako da se lako pojacava tempo, ukoliko je to potrebno i za druge izvodljivo.
Zaista je ružno ako neko sam zuri napred, sam se odmara, kad ga drugi pristignu opet odjuri napred i ne dozvoljava drugima odmor koji im je itekako potreban.

U svim ovakvim i slicnim primerima mora vaziti nacelo solidarnosti.

PLANINARSKI OBJEKTI

Planinarski objekti (domovi, kuce, sklonista i bivaci) su u prvom redu namenjeni planinarima, da u njima odahnu, obeduju i prikupe nove snage za dalje kretanje po planini. U tom pogledu su zelje i zahtevi planinara prilicno skromni, a planinarske zgrade jos nisu najbolje opremljene da bi uvek ispunile sve zahteve.

Zato se od planinara trazi da strogo postuju pravilnik o poslovanju i upravljanju planinarskim objektima i kucnom redu, da je skroman u zahtevima, uvidjajan i obziran prema drugim posetiocima i domacinima. Pravila o drugarstvu i solidarnosti u njima najvise ce doci do izrazaja. U planinarskim zgradama vlada atmosfera pristojnosti i topline i uvek mora biti iznad svih teskoca.

Za takvu atmosferu posebno je vazno da vodimo racuna o potrebama i zeljama drugih, jos bolje je da svojim zeljama i navikama ne stvaramo neugodnosti drugima.

Neophodna je harmonija. Otuda je narocito vazno pazljivo ponasanje u ovim prilikama:

U velikoj guzvi se ne isticu i ne trazi privilegije, vec se skupi koliko mozes. Apsolutnu prednost imaju bolesni, deca i zene.

Svaka galama nervira onoga ko zeli mir, a takvih je u planini najvise, pa otuda i dolaze na pocinak posle napornih tura. Zato u planinarskim zgradama ne lupaj, ne galami, ne vici i ne razbijaj.

Pevanje i sviranje moraju biti umereni i primereni, prilagodjeni okolini u domu. Nije lepo u planinarskoj kuci ili domu derati se, glasno pustati tranzistor ili slicno.

Uzivanje alkoholnih pica mora biti umereno. Nikako nije dozvoljeno tj. dostojno da se planinar napija.

Veselo raspoloženje, koje je normalno za boravak u planini, ne sme se pretvoriti u lumpovanje i terevenku, bahato ponasanje, koje nije u skladu sa planinarskom etikom.

Iznad svega je vazno postovanje nocnog mira. Mora vladati potupi mir posle sata oznacenog za pocetak tisine po kucnom redu. Ko dolazi kasnije na pocinak ili ranije ustaje, mora biti posebno obziran prema onima koji se odmaraju.

Samo u izuzetnim slucajevima, ako su svi u domu ili kuci saglasni, moze se proizvesti drugarska planinarska sedeljka za koji sat posle casa oznacenog za pocetak pocinka.

Ako je planinar pusac, to ne znaci da dimom treba da truje ostale planinare-nepusace: u planinarskom domu postoji kucni red, pa u skladu sa kucnim redom ili saglasnosti domara ili domacinom doma pali cigaretu.

u sobama za spavanje (spavaonicama) nikad ne pusiti.

U svim tim, i slicnim situacijama je u zajednickom interesu drugarska umesna kritika i intervencija protiv prekrsioca ovih normi ponasanja.

Moralna je duznost svakog planinara, a ne samo domacina, da prekrsioca spreči u njihovom neodgovornom ponasanju.

ODNOS PREMA PLANINARSKOJ ORGANIZACIJI

Vojvodjansko planinarstvo je steklo svoj ugled i brojnost svojom cvrstom organizacijom, posto su je osnovali i vodili odlicni organizatori i nesebicno pozrtvovani planinari. Zato je moralna obaveza svakog clana da planinarsku organizaciju jaca prema svojim mogucnostima.

Prva opsta duznost je da cuva njen ugled, i stiti je tako sto ce sam postovati njena osnovna moralna nacela, cime ce dobro uticati i na druge.

Pripadnost planinarskoj organizaciji trazi moralnu obavezu da svaki clan savesno ispunjava clanske obaveze, da uziva prava i privilegije na osnovu Kodeksa i drugih dokumenata planinarske organizacije. Svaki planinar je takodje duzan da cuva i pazi drustvene objekte: planinarske kuce i domove, planinarske staze i putokaze, markacije i druge objekte i imovinu.

CLANOVI PLANINARSKIH ORGANA

Svaka funkcija u organima planinarske organizacije Vojvodine je pocasna. Ona se zasniva na poverenju sireg clanstva, na dobrovoljnoj obavezi, savesnosti i na osecanju za odgovornost. Prva duznost planinarskog funkcionera je da se sam vlada po Kodeksu i svojim ponasanjem bude primer drugima.

Duznost se mora obavljati brizno, prema svojoj mogucnosti i znanju i interesu clanstva, organizacije i za opsti interes planinarstva.

Mora se starati da se cuva planinarska imovina i da se korisno trose planinarska sredstva. Nesavesno ponasanje u tom pogledu smatra se teskim planinarskim prekrslajem.

Odnos planinarskih funkcionera prema drugim planinarima mora biti potpuno drugarski. Autoritet mu ne daje položaj, vec ga on stvara radom i ponasanjem, ali nikako ne pozivanjem na funkciju. Otuda i ne moze zahtevati neke posebne privilegije i popuste,

iako su veće njegove dužnosti i odgovornosti. Mora uzavati punu ravnopravnost svih planinara.

Medju planinarskim funkcionerima uopšte, posebno medju funkcionerima iste organizacije, mora vladati sloga, najtesnija drugarska saradnja, savesna disciplina i osećaj zajedničke odgovornosti za prihvacene zadatke. Rivalstvo, zavist i druge slabosti kvare drugarsku radnu atmosferu i nikad planinaru nisu na čast.

Saglasnost, sporazumevanje, zajednicko dogovaranje i podela posla, su radna nacela pri resavanju dobijenih zadataka. Samo u izuzetnim slucajevima odlucivanje se moze sprovoditi glasanjem.

VODJA PUTA

Vodja puta odgovara za svakog člana izleta.

Vodja puta je po pravilu iskusan planinar, autoritativna osoba koja se na izletu mora slusati bez pogovora. Dužnost vodje puta je da je već bio u kraju gde se izlet izvodi, ili da je detaljno proučio (proučio) predstojeći put iz literature i sekcije, i takodje se raspitao u planinarskom drustvu u tom kraju. Akcija koju izvodi vodja puta mora biti u godisnjem kalendaru akcija drustva koje vodi. Njegova obaveza je da planira i obezbedi: vreme odvijanja izleta, dužinu i težinu uspone (pesacenja) sa prilaznom satnicom, prevoz i po mogućnosti ishranu.

Vodja puta mora biti autoritavan i neprikosnoven u svojim odlukama, a svoj autoritet stice svojim iskustvom i procenama pri vodjenju akcija. Svi ucesnici su dužni da ga bez pogovora slusaju. Izdvajanja iz grupe, zatim promena predvidjene marsrute, je dozvoljena jedino uz saglasnost vodje puta.

U slucaju da je grupa veća od 30 ucesnika, tada vodja puta odredjuje i svog pomocnika, iz redova iskusnih, autoritavnih ucesnika. I pomocnika vodje puta svi ucesnici izleta, dužni su da slusaju i postuju.

Prilikom polaska na uspon, pogotovo zimski, vodja je dužan da pregleda odecu, obucu i opremu svakog ucesnika, i ukoliko ustanovi da neki član nije odgovarajuće opremljen (lose cipele, nema rukavice, kapuljacu...ili neki drugi deo neophodne opreme) treba takvog planinara da vrati i ne dozvoli mu uspon, i to u njegovom interesu.

Ukoliko se neki ucesnik oglusi o zabranu vodje puta, ili se pak samovoljno izdvoji, ili krene nekim drugim putem, a ne onim koji je odredio vodja puta, tada ce takav ucesnik biti javno upozoren a ako i dalje insistira da ide na uspon koji mu je zabranjen, ili hoće da se izdvoji, tada ce vodja puta, javno pred svim ucesnicima konstatovati da taj član nije više član organizovane grupe i da ide na svoj sopstveni rizik.

Pre polaska na akciju vodja puta ima pravo da ne povede članove sa kojima je na prethodnim akcijama imao problema, bilo zbog nediscipline, bilo zbog nedolichnog ponasanja (svadje, pijanstva, tuće i sl.). Ako vodja puta vodi mlade i neiskusne planinare, pocetnike, a ide se u visoke planine, vodja je dužan da održi jedan ili više sastanaka sa ucesnicima, na kojima ce ih upoznati sa opasnostima na koje mogu da naidju (sneg, kisa, poledica, ambisi, odroni...), zatim da im preporuci kako da se obuku, šta da ponesu od hrane i planinarske opreme. Zatim kakva je i kolika fizicka kondicija potrebna da se takav uspon uspesno izvede. Svi ucesnici akcije su dužni da bez pogovora slusaju vodju puta, da se striktno pridrzavaju programa puta, saveta ili uputstava, pa čak i naredjenja vodje puta.

Nije dozvoljeno mesanje u rad vodje puta, sem ako on zatrazi vase misljenje ili pomoc. Na izletu nije dozvoljeno ni trcanje ispred grupe, ni zaostajanje. Svako izdvajanje mora biti sa dozvolom vodje puta.

Vodja puta je zvanicno lice, koje u ime organizatora, planinarskog drustva, ali na vlastitu odgovornost, organizuje i vodi akciju, i on je pred Zakonom odgovoran za celu grupu, i to kako za ponasanje ucesnika, tako i za slucaj neke nesrece. Sve sto se smatra da nije u redu u pogledu odnosa vodje puta prema nekom clanu akcije, ili u odnosu na organizaciju izleta, mora se po povratku sa izleta izneti pred Upravni odnosno Izvrzni odbor drustva, a u tezim slucajevima i pred Vece casti.

Vodja puta vodi akciju na cisto amaterskom principu i za svoj rad ne prima nikakvu nadoknadu. Vodja puta i njegov pomocnik kao organizatori izleta za sebe ne placaju prevoz i smestaj, kao i hranu, ako je ishrana zajednicka i organizovana.

Vodja puta po povratku sa izleta podnosi izvestaj sa svim bitnim karakteristikama istog, a takodje i finansijski izvestaj.

Odustalim ucesnicima se po pravilu ne vraca uplaceni novac, sem u slucajevima ozbiljne bolesti, smrti u blizoj porodici, ili drugog kakvog opravdanog razloga. Umesto povracaja novca moguca je zamena ucesnika.

UCESNIK IZLETA

Ucesnik izleta je clan planinarske organizacije, koji prilikom svoga prijavljivanja za izlet mora da prikaze svoju planinarsku legitimaciju, sa markicom za tekucu godinu.

Prilikom prijavljivanja obavezno se uplacuje akontacija ili ceo iznos uplate, sem akcije koje su besplatne. Prijavom ucesnik mora da vodi racuna o svom zdravstvenom stanju, a i o fizickim mogucnostima. Takodje ucesnik izleta treba da nosi toliki prtljag da u njemu bude i topla presvlaka, baterija, cutura, hrana, jakna, kisna kabanica, a sa druge strane da ne bude pretovaren, kako ne bi zadrzavao grupu pri normalnom hodu pri usponu. Nije planinarski pretovariti se sa prtljagom i posle ocekivati da ce taj prtljag neko drugi nositi.

PONESI ONOLIKO KOLIKO MOZES SAM DA NOSIS!!!

PRIZNANJA

Za uspesan rad i dugogodisnju aktivnost u planinarstvu PSSV dodeljuje planinarskim organizacijama i pojedincima priznanja u vidu zlatne znacke ili pohvalnice. Zlatna znacka se nosi u izuzetnim prilikama i na velikim planinarskim manifestacijama na levoj strani grudi, nikad na kapi ili sesiru.

VECE CASTI

Clanovi planinarskih drustava odgovaraju za teze prekrasaje ovog Kodeksa Vecu casti maticne organizacije. Vece casti deluje i u drugim prilikama, ako dodje do drustvenih ili clanskih nesporazuma. Drugarska intervencija Veca casti mora uvek da bude svestrana, a ishod da bude takav da zadovolji obe strane.